

Gençlere Yönelik Tutum Ölçeği'nin Geliştirilmesi

Developing an Attitude Scale towards Young People

H. Eren SUNA*
Başkent Üniversitesi

Zeynep ERKAN ATİK**
Mesleki Yeterlilik Kurumu

Neslihan GÜNEY KARAMAN***
Başkent Üniversitesi

Figen ÇOK****
TED Üniversitesi

Öz

Bu çalışmada yetişkinlerin gençlere ilişkin tutumlarını belirlemeye yönelik bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Gençlere Yönelik Tutum Ölçeği (GYTÖ) olarak adlandırılan bu ölçme aracının geliştirilmesi için ilk etapta 71 denemelik madde yazılmış, uzman görüşleri sonucunda 60 maddelik taslak formu oluşturulmuştur ve bu taslak formunda tutumun biliş, duyuş ve davranış boyutlarını kapsayan olumlu ve olumsuz tutum ifadeleri yer almaktadır. Ölçeğin geçerlik ve güvenilirlik çalışması 302 kişiden oluşan yetişkin grubu üzerinden yürütülmüştür. Ölçeğin yapı geçerliğine yönelik kanıtlar aşamalı olarak sağlanmıştır. Ölçek iki faktörlü bir yapıdan (olumlu ve olumsuz yaklaşım) oluşmakta ve bu yapı toplam varyansın % 34.21'ini açıklamaktadır. Ölçeğin Cronbach Alpha güvenilirlik katsayısı faktörler bazında, olumlu yaklaşım için .92, olumsuz yaklaşım için .91 olarak hesaplanmıştır. Ön uygulamada elde edilen sonuçlar doğrultusunda yeterli ölçütler sağlayamayan 8 maddenin çıkarılması ile nihai formunda 52 madde bulunan ve iki faktörden oluşan tutum ölçeği araştırmacıların kullanımına hazır hale getirilmiştir.

Anahtar Sözcükler: Gençlere Yönelik Tutum, Ölçek Geliştirme, Tutum

Abstract

In this study, developing a scale measuring attitudes toward young people was aimed. For the scale, labeled as Attitude Scale Toward Young People (ASTYP), firstly 71 attitude statements were written and after the expert opinions, pilot form of the scale was conducted with 60 items. The scale includes positive and negative attitude statements which are related to the cognitive, emotional and behavioral components of attitude. The validity and reliability studies of the scale were conducted on 302 adults. The evidence for the construct validity of the scale was provided progressively. The scale was composed of two factors (positive and negative approach) which explains 34.21 % of the total variance. The Cronbach alpha coefficients were calculated as .92 for positive approach, and .91 for negative approach. According to the result of the pilot study, 8 items which did not show the adequate qualifications were removed and as a result, attitude scale consisting of 52 items and two factors has been made ready for use.

Keywords: Attitude Toward Young People, Scale Development, Attitude

* Arş. Gör. Hayri Eren SUNA, Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ANKARA, e-posta: hesuna@baskent.edu.tr

** Uzm. Psikolojik Danışman Zeynep ERKAN ATİK, Mesleki Yeterlilik Kurumu, ANKARA, e-posta: zeynepkanatik@gmail.com

*** Yrd. Doç. Dr. Neslihan Güney KARAMAN, Başkent Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ANKARA, e-posta: nguney@baskent.edu.tr

**** Prof. Dr. Figen ÇOK, TED Üniversitesi, Eğitim Fakültesi, Eğitim Bilimleri Bölümü, ANKARA, e-posta: figen.cok@tedu.edu.tr

Purpose

Behaviors of young people are specially shaped by the attitudes of adults who have close dialogues with them. Parents, teachers and others need to establish healthy and qualified relations with young people. In order to contribute to the development of young people, raising responsible and happy individuals seems to be important. Determining the attitudes towards young people is critical in terms of researching young-adult relationships, generation gap and other developmental/educational issues.

Attitudes include cognitive, affective and behavioral components. In particular, given that systems of thought shape attitudes, attitudes shape values, and values shape personality. The influence of adults' attitudes towards young people is seen significant because of their modeling roles as well as generation gap and related subjects

In the literature, the studies related to the attitudes toward young people usually focused on specific areas, such as attitudes toward smoking, gambling of young people, etc. However, no scale measuring the attitudes toward young people in a general perspective was found. Therefore, this study aims to develop a scale measuring attitudes toward youth.

Method

In present study, an instrument was developed to define attitudes toward young people. The development study was obtained during both fall and spring semesters of 2012 with the participation of 302 adults. The adults who participated were selected in particular professions which lead close relationships and interactions with young people. In the development process of the scale, 71 attitude statements were written by the researchers and expert opinions were received in terms of language appropriateness, relevance purpose of the attitude, content coverage and appropriateness for the attitude item writing procedures. Each statement in the scale was composed of 5-degree Likert-type choices as "strongly disagree", "disagree", "undecided", "agree" and "strongly agree".

In present study, item-total scale score correlation, simple linear regression and the comparison of the means of %27 of highest- and lowest-scoring groups were used for the determining item characteristics. Any item which has adequate results from the all of these analyses was taken exploratory factor analysis (EFA). To constitute final form of the scale, structure of the scale was investigated with the EFA. Reliability of the scale was investigated with Cronbach α coefficient for the both factors which were achieved from the results of EFA. To address psychometric qualifications of Attitude Scale Toward Young People (ASTYP), item-total scale score correlations, 27% of highest- and lowest groups t-test and linear regression analysis were conducted as item analyses, exploratory factor analysis was performed and Cronbach's α coefficient was calculated.

Results

The psychometric specifications of the scale were tested with item analyses, factor analysis and Cronbach α coefficients. To begin with, item-total scale score correlation coefficients were calculated and it was found that, item 8 had a negative correlation with total scale scores, all other items had a positive and significant correlation coefficients. Afterwards, each item was tested to decide whether they could distinguish %27 of highest- and lowest-scoring groups significantly. According to results, item 39 could not distinguish the groups significantly. Then, each item was evaluated to decide whether they were significant predictors of total scale scores or not. Analyses showed that item 39 was not a significant predictor of total scale scores. According to item statistics, items 8 and 39 did not have adequate qualifications and these items were taken out from the further statistical analyses.

Secondly, structural validity of the scale was analyzed by factor analysis. It was found that Keiser-Meyer-Olkin (KMO) coefficient was .867 and Bartlett test of sphericity was statistically significant. These findings addressed that data set was suitable for factorizing. Factor analysis showed that, there were 15 factors whose eigenvalues were higher than 1.00 and scree-plot had two sharp and remarkable falls which can be considered as factors. These two factors explained 34.21% of the total variance. Through the Quartimax rotation technique, it was found that, first factor was formed by 30 items and second factor was formed by 22 items. The content of items was investigated and it was found that, items that located in first factor generally represent positive approach and items that located in second factor represent negative approach towards young people.

Lastly, the reliability of the factors was investigated with Cronbach Alpha reliability coefficient and it was found that $\alpha=.92$ and $\alpha=.91$, respectively. Results of psychometric analyses clearly show that the scale is valid for the measuring the attitudes towards young people and is able to measure attitudes towards young people reliably.

Discussion

Two factors appeared as result of exploratory factor analysis. 30 items indicating positive approach and 22 items about negative approach to young people got together in two factors. So, two factors found in the scale seem to be parallel with the theoretical conceptualization in the literature as well as in daily life interactions. In the future researches, the psychometric properties of the ASTYP can be investigated for the exploring the attitudes of different age groups and occupations toward young people. The mean age of the study group was 38. Therefore, additional studies seem to be necessary for the examining the appropriateness of the scale for individuals at later ages. Moreover, all participants involved in present study were in working life. Thus, the validity and reliability of the scale should be investigated over non-working groups and in different regions as well.

Conclusion

Present study aimed developing a scale measuring the attitudes toward young people and obtaining evidence for the validity and reliability of Attitude Scale towards Young People (ASTYP) was aimed. The results indicated that the ASTYP consists of 52 items with two factors namely *positive approach* and *negative approach*. This scale could be used as a measurement tool to study the attitudes toward young people.

Giriş

Her yeni kuşak, kendisinden önceki kuşağın sahip olduğu karakteristiklerden kendine özgü davranış örüntüleri ve kişilik özellikleri ile ayrılmaktadır. Böylece her kuşak bir önceki kuşaktan farklılaşarak değişmektedir. Alanyazında kuşaklar arası ilişkiler konusunda önemle üzerinde durulan iki kavram dikkati çekmektedir. Bunlardan ilki *kuşaklar arası farklılaşma (generation gap)*'dir. Özellikle 1960'lı yıllardan itibaren toplumsal değişimlerdeki hızlanma sonucunda, kuşaklar arası farklılaşmaların belirginliği artmış ve bu durum alanyazında geçen bir diğer kavram olan kuşaklar arası çatışmanın sosyolojik bir olgu olarak ele alınmasına zemin hazırlamıştır (Bengtson, 1970). Kuşak çatışmaları, yaş farkına dayalı olarak farklı özellikleri barındıran gruplar arasında kurulan ilişkilerin nitelik sorununa, gruplar arası anlaşmazlığa ve buna ek olarak gereksinimlerde, beklentilerde ve ayrıca değerlerde belirgin farklılıklara ve çatışmalara işaret etmektedir (Becker, 2000). Bu farklılıkların ve anlaşmazlıkların en çarpıcı şekilde gözlemlenebildiği gruplar genç ve yetişkin gruplarıdır (Onur, 2004). Hem yetişkinlerin hem de gençlerin çatışma durumlarının ortaya çıkmasında ortak etkilerinin yanı sıra, temel olarak gençlerin düşünce özellikleri ve davranış örüntülerinin yetişkinlerin değer sistemleriyle örtüşmemesinin, çatışmaların doğasını oluşturduğu düşünülmektedir.

H. EREN SUNA, ZEYNEP ERKAN ATİK,
NESLİHAN GÜNEY KARAMAN, FİGEN ÇOK

Gençlerin iletişim ve etkileşim tarzları, alışkanlıkları ve seçimleri, büyütüldükleri çocuk yetiştirme stilleri ve sahip oldukları değerler, dini, politik ve ideolojik görüşleri yetişkinlerle kurdukları ilişkilerde çatışma yaratan durumlar olarak görülmektedir (Clarke, Preston, Raksin, ve Bengtson, 1999). Ergenlik dönemi ile birlikte kimlik oluşturma sürecindeki bireylerin yaşamlarına kendi kendine yön verebileceklerine yönelik inançları, kendilerine duydukları güven ve yeniliklere açık oluşları yetişkinleri endişelendirebilmektedir. Park, Phillips, ve Johnson (2004)'e göre yetişkinler ile gençler arasındaki etkileşimi azaltan en önemli etmenler, gençlerin aileleri ve arkadaşları ile yakın ilişkiler kursalar da insanlara güven konusunda çekinceler yaşamaları, gençlerin eskiye oranla geleneksel düşünce şekillerinin değişmesi ve yetişkinlerin gençlerle yakınlık kurmaktan çekinerek uzaktan gözlem ile yetinmeleridir. İskoçya Çocuk ve Gençler Komisyonu (Scotland's Commissioner for Children and Young People) (2007) gençler ve yetişkinler arasındaki temel engelleri, yetişkinlerin gençler tarafından zarar görme korkusu, gençlerin algılanan gücünden korkma ve birlikte çalışma sürecinde gençlerin kendi kararları doğrultusunda fevri davranma eğilimleri olarak göstermiştir. Gençlerin aile içerisinde, okul ortamında ve iş yaşamında yetişkinlerle bir arada olma durumları düşünüldüğünde kurdukları ilişkilerdeki anlaşmazlıklardan doğan sorunlar önemli görülmektedir.

Genel olarak, gençler ve özel olarak ergenlik dönemi geleneksel olarak kamuoyu tarafından olumsuzluklarla karakterize edilmiştir. Çok eski dönemlerden itibaren gençlerin asi, anlaşılması zor, genel olarak olumsuz olduklarına inanıldığı ve bu genel eğilimin "fırtına ve stres" kavramıyla birlikte kullanıldığı ilk bilimsel ergenlik çalışmaları, ergenliğe ve gençliğe özgü temel kalıp yargıların daha çok olumsuz biçimde yaygınlaşmasına neden olmuş görülmektedir (Çok, 1998). Medyanın yansıttığı gençlik imgesinin de buna paralel olduğu görülmekte ve bu eğilimlerin gençlere yönelik tutumları etkilediği düşünülmektedir (Santrock, 2003). Bu duruma ek olarak, Feldman ve Elliot (1990) genel olarak gençlere yönelik tutumların şekillendirilmesi sürecinde bireylerin kişisel deneyimlerinin rolünden söz etmektedir. Karademir (2002), araştırma bulgularına dayanarak haber bültenlerinde ve reklamlarda gençlere yönelik sınırlı özelliklere yer verilmesinin olumsuz bir genç imgesi yaratmada rol oynadığına işaret etmektedir. Ancak sözü edilen bu iki yol ergenliğe ve ergenlere/gençlere ilişkin yalnızca öznel değerlendirmeleri içermektedir.. Ünlü gençlik araştırmacısı Adelson (Santrock, 2010), genelde gençlere ilişkin aşırı genellemelerin sınırlı, ancak daha görünür ve gerçek gençlik kitlesini temsil etmeyen bir gruptan kaynaklandığına işaret ederek genel olumsuz kalıp yargılara ve bu kalıp yargıların sınırlı ve temsil edici olmayan kaynaklarına dikkat çekmiştir. Santrock (2010) yetişkinlerin gençleri problemlili, ben-merkezci, macera sever ve girişken olarak algıladıklarını vurgularken, bu görüşü oluşturma sürecinde yetişkinlerin gençleri yalnızca kendi ergenlik yaşantılarını referans alarak değerlendirdiklerinin altını çizmektedir. İskoçya Çocuk ve Gençler Komisyonu (2007), gerçekleştirdiği çalışmada 1093 kişiden oluşan yetişkin grubunun gençlere yönelik tutumlarını belirlemiş ve yetişkinlerin genel tutumlarının olumsuz olduğunu, ancak gençlere yönelik tutumun özellikle gençlerle etkileşim içinde olan grupta daha olumlu bulunduğunu belirtmiştir. Öte yandan, yapılan bazı geniş çaplı görgül çalışmalar, gençlerin ruh sağlığı alanında diğer yaş gruplarından daha riskli ve genel olarak bunalımlı oldukları görüşü ile çelişen sonuçlar sağlamış ve kanıt olmaksızın olumlu ve bunalımlı gençlik imgesinin yaygınlığı konusu belirsiz kalmıştır (Coleman, 1978; Özbay, Şahin ve Hıncal, 1991; Tzeng ve Everett, 1985). Bolzan (2003), toplumun gençlere yönelik tutumlarını belirlemeyi amaçlayan çalışmasında, toplumun genelinde gençlere yönelik tutumun olumsuz ve olumlu yönlerde dengeli dağıldığını, uç düzeyde olumlu ve olumsuz tutumların görülme sıklığının oldukça az olduğunu belirtmiştir. Atkinson'un on farklı ülkede 600 ergen üzerinde yaptığı çalışma da geleneksel bunalımlı olumsuz genç imgesini doğrulamamış ve yaygın inancın aksine "Görev bilincine sahip, saygılı gençler!" başlığı ile çalışmaları yayımlanmıştır (Atkinson, 1988). Günümüzde ise giderek önem kazanan bir akademik yaklaşım olarak "Olumlu Genç Gelişimi" (Positive Youth Development) gençlerin gelişimlerine, olumlu kapasitelerine odaklanılmasının önemini vurgulayarak yılmazlık, katılım, yeterlik gibi kavramların ve genel olarak olumlu bir bakış açısının gelişmesine zemin hazırlamıştır (Silberaisen ve Lerner, 2007).

Yetişkinlerin gençlere yönelik davranışlarında önemli rol oynayan tutumlarının, toplumsal değişim ve dönüşümlerin öncüsü olarak görülen gençlerin davranışları ile yakından ilişkili olduğu

bilinmektedir. Ergenlik dönemindeki birey, kimlik oluşumunda kendisine model olabilecek kişilerle yakınlık kurma arayışı içerisinde ve bu süreçte yetişkin kritik bir role sahiptir. Özellikle gençlerin yetiştirilmesinde önemli bir paya sahip olan ana-babalar, öğretmenler ve diğer yetişkin gruplarının bir yaşam görevi olarak sorumluluk sahibi ve mutlu bireyler yetiştirmeye katkıda bulunmaları için gençlerle sağlıklı ve nitelikli ilişkiler kurmaları gerekmektedir (Onur, 2004). Bir değer aktarım aracı olarak yetişkinin (Swartz, 2008) gençlerle işbirliği kurması ve nitelikli ilişki içerisinde olması ancak gençlere yönelik tutumların olumluluğu ile mümkün görünmektedir. Gençlere güvenmemek, sorumluluk vermektan kaçınmak gibi olumsuz tutum göstergelerine sahip olmak, gençler ve yetişkinler arasındaki bağları zayıflatabilmektedir. Davranış şekillendirmede belirleyici olan tutumlar (Kağıtçıbaşı, 2006), yaşantıları anlamlandırmayı ve açıklamayı kolaylaştırmaktadır. Bunun yanı sıra bilişsel, duyuşsal ve davranışsal bileşenlerden oluşan tutumların ego geliştirici ve uyum sağlatıcı işlevleri bulunmaktadır (Katz, 1960). Özellikle düşünce sistemlerinin tutumları, tutumların değerleri ve değerlerin de kişiliği şekillendirmede rol oynadığı düşünüldüğünde (Oppenheim, 2001), gençlerin kişilik oluşturma sürecinde model aldığı yetişkin grubunun kendisine yönelik tutumlarının etkisi önemli görülmektedir.

Gençlere yönelik toplumun genel tutumunu belirleyen etkenler, bir toplumdan diğerine bazı farklılıklar gösterse de tutumun oluşmasındaki temel kaynaklar benzerlik göstermektedir. Bu kaynaklar gençler ile günlük hayattaki kişisel ilişkiler, ilişki kurulmadığı durumlarda gözlem ve daha önce değinildiği gibi, bir bütün olarak medyadır. Gençler, genel olarak toplumun kendilerine yönelik olumsuz tutuma sahip olduğunu düşünmekte ve bu durumun kendilerini dışlanmış ve marjinal bir grup olarak görmelerine neden olduğunu ifade etmektedir (Bolzan, 2003). Bu olumsuz tutumun nedeni olarak gençler, medya tarafından sıklıkla vurgulanan genel görünüş farklılıkları, giyim tarzları ve toplumun kendilerini dinlemek ve anlamaya çalışmak yerine yüzeysel bilgilere dayanan yargularla karar vermesini görmektedir. Yeterli kişisel etkileşim olmaksızın edinilen bu yargılar, gençlere yönelik tutuma ve dolayısıyla davranışlara yansımakta ve toplumun diğer kesimlerinin gençlerle etkileşimini azaltmaktadır.

Gençlere yönelik tutumlar ve gençlerin karakteristik özellikleri üzerine yürütülen çalışmalar alanyazında daha çok belirli konular kapsamında ele alınmaktadır. Ergenlerin/gençlerin alkol kullanımına ilişkin ana-baba tutumları (Ary, Tildesley, Hops, ve Andrews, 1993), gençlerin kumar oynamalarına ilişkin yetişkin tutumları (Ladouceur, Vitaro, ve Cote, 2001), ailelerin gençlere yönelik tutumları (Çerik, 2002), yetişkinlerin sigaraya ilişkin tutumları ve yetişkinlerin gençlerin sigara kullanımına yönelik tutumları (McMillan, Winickoff, Klein, ve Weitzman, 2003), ergenlerin/gençlerin aile kurallarına yönelik tutumları (Fuligni ve Zhang, 2004), ergen/genç suçluluğuna ilişkin toplumun tutumları (Anderson, Bromley, ve Given, 2005), özel eğitim ihtiyacı duyan ergenlere/gençlere yönelik diğer ergenlerin/gençlerin tutumları (Brook ve Boaz, 2006) ergenlerin/gençlerin ve yetişkinlerin, ergenlerin/gençlerin risk alma davranışlarına yönelik yaklaşımları (Güney Karaman ve Çok, 2007), çocukların ve ergenlerin empatik özellikleri (Kaya ve Siyez, 2010), çocuk ve gençlerin sosyal duygusal öğrenme becerileri (Kabakçı ve Korkut Owen, 2010), gençlerin şiddete yönelik eğilimleri (Haskan ve Yıldırım, 2012) öğrenci hemşirelerin ergenlerin/gençlerin hastanelerdeki bakımına ilişkin tutumları (Bancroft, 2008), gençlerin ve toplumun koruma altındaki gençlere yönelik tutumu (The Children's Society, 2010) gibi araştırmalar gençlere yönelik tutum çalışmaları kapsamında yer almaktadır.

Gençlere yönelik yürütülen çalışmaların dışında, öğretmen ve ana-babaların kontrolsüz ve aşırı kontrol altındaki çocuk problemlerine ilişkin tutumlarını (Weisz, Suwanlert, Chaiyasit, Weiss, ve Jackson, 1991), yetişkin tutumlarının çocukların dış mekân oyunlarında risk alma davranışları üzerindeki etkilerini (Little, Wyver, ve Gibson, 2011) inceleyen çalışmalar ise yetişkin tutumlarını konu edinen araştırmaların örnekleridir.

İlgili araştırmalarda da görüldüğü gibi gençlere yönelik çalışmalar genel bir tutum ölçümünden daha çok özel alanlara yönelik olarak gerçekleştirilmiştir. Kuşaklar arası bağlara en çok önem veren ülkeler arasında gösterilen Türkiye'de (HSBC Insurance, 2007) yetişkinler ve gençler arasındaki ilişkileri ortaya koymak amacıyla gençlere yönelik tutumlarının belirlenmesi

H. EREN SUNA, ZEYNEP ERKAN ATİK,
NESLİHAN GÜNEY KARAMAN, FİGEN ÇOK

önemli bir konu olarak görülmektedir. Özellikle ergenlik dönemi ve bu dönemde ana-babalar ve öğretmenlerle, ergenlerle/gençlerle iletişimin rolü kapsamında yürütülecek tutum çalışmaları önemli görülmektedir. Aynı zamanda ergenlere/gençlere yönelik olumlu tutum geliştirme eğitimi sürecinin bir parçası olduğu düşünülmektedir. Bunun yanı sıra, iş yaşamında birlikte bulunan gençler ve yetişkinlerin iş-birliği içerisinde çalışmaları hem gençlerin hem de yetişkinlerin olumlu tutum geliştirmelerine yardımcı olmaktadır. Bu açıdan da önem gösteren bu çalışma kapsamında, gençlere yönelik tutumları ölçmek üzere kapsamlı bir ölçek geliştirme çalışmasının yapılması amaçlanmaktadır.

Yöntem

Çalışma Grubu

Bu araştırmanın çalışma grubunu, gençlere yönelik tutumları belirlemek amacı ile üniversitede çalışan okutmanlar, öğretim üyeleri ve yardımcıları, yurt memurları, bölüm sekreterleri, kütüphane görevlileri, çalışan ve emekli öğretmenler, psikolojik danışmanlar, psikologlar, diş hekimleri ve ilgili meslek gruplarında bulunan toplam 302 yetişkin oluşturmaktadır. Çalışma grubunun belirlenmesinde, özellikle iş hayatlarında sıklıkla gençlerle çalışan ve gençlerle uzun süre geçiren yetişkinlerden veri toplanmıştır. Grubun %64'ü kadın, %22'si erkektir; yanıtlayıcıların %14'ü cinsiyetlerine ilişkin bilgi vermemiştir. Çalışma grubunda bulunan yetişkinlerin yaşları 23 ile 73 arasında değişmekte olup, yanıtlayıcıların ortalama yaşı 38 olarak bulunmuş, cevaplayıcıların %18'i yaşları hakkında bilgi vermemiştir.

İşlem Yolu

Araştırma kapsamında, gençlere yönelik tutumların belirlenmesi için bir ölçme aracının geliştirilmesi amaçlanmıştır. Bu amaç doğrultusunda, öncelikle gençlere yönelik tutumu ölçmesi amaçlanan denemelik maddeler yazılmıştır. Tutum maddelerinin, olumlu ve olumsuz boyutlarda dengeli bir şekilde dağılması ve tutumun bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarının bütüncül bir şekilde ölçülmesi amacıyla, yazma ölçütlerine uygun 71 tutum ifadesi ile madde havuzu oluşturulmuştur. Geliştirilen ölçekte yer alan "Daha güzel bir dünyaya gençlerin sayesinde ulaşılabilir", "Gençlerin bağımsızlıklarına düşkünlükleri hoşuma gidiyor" ve "Gerektiği her durumda gençlere yardım ederim" maddeleri, sırası ile gençlere yönelik tutumun bilişsel, duyuşsal ve davranışsal boyutlarını ölçen olumlu maddelere, "Gençlerin etkin olduğu işlerde hatalar çoktur", "Gençler, sosyal ilişkilerinde bencildir" ise olumsuz maddelere örnek gösterilebilir. Bu şekilde geliştirilen denemelik maddeler için, iki dil uzmanından maddelerin anlaşılabilirliği, Türkçe anlatım biçimlerine uygunluğu ve tutum maddeleri olarak uygunluğu boyutlarında, üç ölçme ve değerlendirme uzmanından ise tutum ölçeği geliştirme tekniği ve yazılan maddelerin gençlere yönelik tutumu hangi düzeyde yansıttığına ilişkin uzman görüşü alınmıştır. Uzman görüşleri doğrultusunda 11 madde çıkarılmış ve diğer maddelerde de önerilen düzeltmeler yapılarak 60 maddelik denemelik ölçeğe son hali verilmiştir.

Yanıtlayıcıların maddelere verecekleri tepkileri değerlendirmek amacı ile 5'li Likert tipi dereceleme kullanılmıştır. Likert tipi derecelemede, yanıtlayıcının tutum nesnesine yönelik tutumunun ölçülmesi için olumlu ve olumsuz tepkileri lineer bir çizgide gösterilir ve ölçmede kolaylık sağlama amacıyla, çizgideki tüm noktalar bir sayı (puan) ile ilişkilendirilir. Tutumların bu şekilde lineer bir yapı gösterip göstermediği tartışılmakla beraber, bu yolun kullanılmasının tutumların ölçülmesi açısından kullanışlı olduğu açıktır (Oppenheim, 2001). Maddelerin aynı tutumu ölçmesi ve maddelerin iç tutarlılığı önem göstermektedir (Anastasi ve Urbina 1976; Green, 1970). Ölçülen özellik kapsamında en olumlu yanıt 5 puan, en olumsuz yanıt 1 puan olacak şekilde derecelendirilme yapılmıştır. Ölçülen özellik anlamında olumsuz olan cümlelerde ters puanlama yapılmış, bu maddeler için en olumlu yanıt 1 puan, en olumsuz yanıt ise 5 puan olacak şekilde değerlendirilmiştir. Ölçekte 60 madde bulunduğu göz önüne alındığında, ölçekten elde edilebilecek en düşük puan 60, en yüksek puan ise 300'dür. Böylece ölçek toplam puanı

yüksek olan yanıtlayıcıların tutumlarının olumlu, düşük olan yanıtlayıcıların tutumlarının ise olumsuz tutuma sahip olması ve bu şekilde gençlere yönelik olumlu ve olumsuz tutuma sahip olan bireylerin ölçek toplam puanı üzerinden ayırt edilebilmesi sağlanmıştır. Bu şekilde yapılandırılan ölçeğin ön uygulaması kapsamında 302 geçerli ölçeğin verileri üzerinde madde analizi gerçekleştirilmiştir.

Madde analizi en temel hali ile farklı istatistiksel teknikler aracılığıyla, geliştirilen ölçekte hangi maddelerin yer alması gerektiğinin, çeşitli ölçütler ile belirlenmesi sürecidir (Anastasi ve Urbina, 1976; Bohrnstedt, 2008; Sax ve Newton, 1997). Bu süreçte, madde-ölçek toplam puanı korelasyonu, alt-üst %27'lik gruplar için t-testi, en sık kullanılan analizlerdir. Bağımsız değişkenler olarak maddelerin ölçeğin tamamı ile hangi düzeyde ilişkili olduğunu belirlemek amacı ile madde-ölçek toplam puanı korelasyon analizi; her bir maddenin, ölçekten yüksek puan alan yanıtlayıcılar ile düşük puan alan yanıtlayıcıları hangi düzeyde ayırt ettiğini belirlemek için %27'lik alt-üst gruplar için t-testi ve maddelerin birer birer, ölçekten alınan toplam puanın manidar yordayıcıları olup olmadıklarının belirlenmesi amacıyla basit doğrusal regresyon yöntemi ile madde analizleri yapılmış ve açımlayıcı faktör analizi ile maddelerin hangi faktörler altında toplandıkları belirlenmiştir. Ölçeğin geçerliliğine ilişkin kanıtlar elde edilmesi sürecinde, açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen faktörlerin her biri için iç tutarlılık için Cronbach α güvenilirlik katsayıları hesaplanmıştır. Bu süreç sonunda ölçeğin psikometrik özelliklerine yönelik kanıtlar sağlanmıştır.

Bulgular ve Tartışma

Bu bölümde, Gençlere Yönelik Tutum Ölçeği'nin geçerliği ve güvenilirliğine ilişkin bulgular sunulmuştur.

Gençlere Yönelik Tutum Ölçeği'nin Geçerliği

Araştırma kapsamında geliştirilen Gençlere Yönelik Tutum Ölçeğinin geçerliği madde analizi ve faktör analizi yolları ile incelenmiştir. Öncelikli olarak madde-toplam puan korelasyonları, alt-üst %27'lik gruplar için t-testi ve basit doğrusal regresyon yöntemleri ile madde analizi gerçekleştirilmiş, ardından madde analizinde uygun ölçütlere sahip olduğu belirlenen maddeler faktör analizine tabi tutulmuştur. Tablo 1'de ölçeğin 60 maddeyi içeren ön uygulamasından alınan toplam puanlara ait betimsel istatistikler görülmektedir.

Tablo 1.

Ölçeğin Ön Uygulamasında Elde Edilen Toplam Puanlara İlişkin Betimsel İstatistikler

\bar{X}	Ss	En Puan	Düşük Puan	En Puan	Yüksek Puan	Ranj	Mod	Çarpıklık	Basıklık
206.91	27.61	100.00		280.00		180.00	228.00	-0.55	2.12

Tablo 1 incelendiğinde, ölçekten alınan en yüksek puanın 280, en düşük puanın 100 olduğu, dolayısıyla puanların 180 puan aralığında farklılaştığı görülmektedir. Ölçekten alınan puan ortalaması 206.91'dir. Bu iki durum göz önüne alındığında, ölçekten alınan toplam puanların heterojen bir dağılım gösterdiği söylenebilir. Ölçekten alınan toplam puanların dağılımı normal dağılımdan daha az basık ve hafif sola (negatif) çarpıktır. Bu durumda, elde edilen dağılımın normal dağılımdan daha az basık ve sola çarpık olduğu ifade edilebilir.

Madde-Ölçek Toplam Puanları Korelasyon Analizine İlişkin Bulgular

Madde analizi sürecinde gerçekleştirilen madde-toplam puan korelasyon analizinde, maddelerin ölçek puanları ile yüksek korelasyon göstermeleri aynı boyutta ölçme yapıp

H. EREN SUNA, ZEYNEP ERKAN ATİK,
NESLİHAN GÜNEY KARAMAN, FİGEN ÇOK

yapmadıklarının belirlenmesi amaçlanır (Tezbaşaran, 1996). Yapılan korelasyon analizlerinde .20 ölçüt olarak kabul edilmiştir ve analizler sonucunda 8. maddenin toplam puanlar ile negatif korelasyon gösterdiği, 39. maddenin toplam puanlar ile gösterdiği korelasyonun ise .20'den düşük olduğu belirlenmiştir. Bu durum, söz konusu iki maddenin dışında tüm maddelerin aynı yapıyı ölçtüklerine ilişkin bir kanıt olarak görülebilir.

Alt-Üst %27'lik Gruplar t-Testine İlişkin Bulgular

Ölçekten alınan toplam puanlara göre oluşturulan alt ve üst %27'lik grupların ölçekte bulunan maddeler ile ayırt edilmesi, maddelerin olumlu yaklaşıma sahip olan cevaplayıcılar ile olumsuz yaklaşıma sahip olan cevaplayıcıları ayırt edebildiğinin bir göstergesi sayılabilir. Bu özelliği göstermeyen maddelerin, olumlu ve olumsuz yaklaşıma sahip cevaplayıcılarda aynı tepkiyi uyandırdıklarından ölçeğin nihai formunda yer almaması önerilir (Decoster, 2000; Weems, 2007). Gerçekleştirilen bağımsız gruplar için t-testi sonucunda, 39. maddenin alt ve üst grupları manidar olarak ayırt edemediği, $t(154)=0.318, p>.05$; ancak söz konusu madde dışındaki tüm maddelerin iki grubu manidar olarak ayırt edebildiği görülmüştür. Elde edilen bulgular, 39. madde dışında kalan tüm maddelerin, olumlu tutum ve olumsuz tutuma sahip olan gruplarda farklı cevaplama örüntüleri oluşturdukları ve bu grupları ayırt ettiklerini göstermektedir.

Basit Doğrusal Regresyon Analizine İlişkin Bulgular

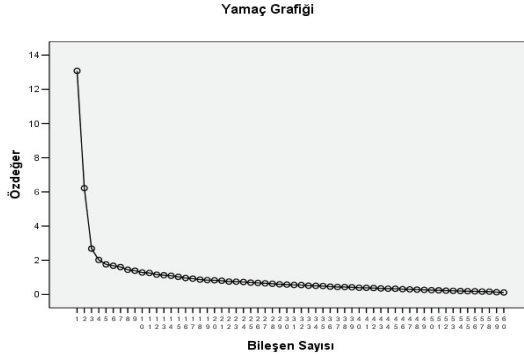
Madde analizi sürecinin son basamağında, ölçekleme tekniklerinin ortak bir varsayımı olan ölçekteki maddelerden elde edilen puanlar ile toplam puan arasında doğrusal bir ilişki olması ve toplam puanların madde puanlarına bağlı olarak değişim göstermesi durumunun araştırma kapsamında elde edilen veriler için geçerli olup olmadığı sınıanmıştır. Bu durumda, bağımsız değişken olarak maddelerin ve bağımlı değişken olarak toplam puanların dikkate alındığı basit doğrusal regresyon yöntemi ile varsayımın sınıanması mümkün olmaktadır (Tezbaşaran, 1996). Basit doğrusal regresyon analizi, 39. maddenin ölçekten elde edilen toplam puanların manidar bir yordayıcısı olmadığını göstermiştir, $F(1,294)=1.722, p>.05$. Bu durum, 39. madde dışındaki maddelerin tamamının, ölçekten alınan puanlar için manidar yordayıcılar olduğunun ve maddeler ile ölçek toplam puanlar arasındaki ilişkinin doğrusal olduğunun göstergesidir.

Madde analizi sürecinde hesaplanan madde-toplam puan korelasyonu, alt-üst %27'lik gruplar için t-testi ve basit doğrusal regresyon analizlerinin sonuçları doğrultusunda yeterli ölçütleri karşılayamayan 8. ve 39. maddelerin analiz dışında bırakılmasına karar verilmiştir.

Açımlayıcı Faktör Analizine İlişkin Bulgular

Ölçeğin yapı geçerliğine ilişkin kanıt toplama sürecinde, aynı yapıyı ölçen değişkenleri (maddeleri) bir araya toplayarak daha az sayıda değişken ile açıklamayı amaçlayan istatistiksel bir teknik olan açımlayıcı faktör analizi kullanılmıştır (Conway ve Huffcut, 2003; Williams, Brown ve Onsmann, 2012). Araştırmacıların yaptığı araştırma sürecinde incelediği yapı hakkında özel beklentilerinin olmadığı veya söz konusu yapının hangi alt yapılara ve kaç faktöre sahip olduğunun bilinmediği durumlarda açımlayıcı faktör analizi (AFA) sıklıkla kullanılmaktadır. AFA, araştırmacıların incelediği yapı hakkındaki beklentilerini açıklamalarını gerektirmez ve analiz söz konusu beklentilerden etkilenmez (Thompson, 2004).

Gerçekleştirilen temel bileşenler analizi, özdeğeri 1.00'den büyük olan 15 faktör olduğunu göstermiştir. Bu durum, ölçeğin en fazla 15 faktörlü olabileceğinin göstergesidir. Şekil 1'de görülen yamaç grafiği dikkate alındığında, yüksek eğimli inişlerin sayısının iki ya da üç olarak değerlendirilebileceği görülmektedir.

Şekil 1. Açıklayıcı Faktör Analizi Sonucunda Elde Edilen Yamaç (Serpilme) Grafiği

Örneklem büyüklüğünün faktör analizi açısından hangi düzeyde yeterli olduğunu belirleyen Keiser-Meier-Olkin değeri .867 olarak elde edilmiş, bu durumda örneklemin faktörleşmeye uygunluk düzeyinin “iyi” olduğu belirlenmiştir. Bartlett’in küresellik testi, verilerden oluşturulan korelasyon matrislerinin faktörleşmeye uygun olup olmadığını test eder (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012; Tavşancıl, 2010). Araştırma kapsamında Bartlett küresellik testi .01 düzeyinde manidar bulunmuştur; dolayısıyla araştırma kapsamında elde edilen veriler faktörleşmeye uygundur. Gerçekleştirilen analiz sonucunda, maddelerin birden fazla faktör altında yüksek faktör yükleri gösterdiği belirlendiğinden, döndürme işlemi gerçekleştirilmiştir. Döndürme işlemi için farklı döndürme yöntemleri denenmiş, maddelerin faktör yük değerlerini en iyi ayrıştırdığı görülen ve ölçülen yapının birden fazla faktörlü olması durumunda en sık kullanılan yöntemlerden biri olan Quartimax yöntemi ile (Çokluk, Şekercioğlu ve Büyüköztürk, 2012; Thompson, 2004) döndürme işlemi gerçekleştirilmiştir. Döndürme işlemi sonucunda, farklı faktörlerdeki yük değerleri arasında .10’dan daha düşük fark olan maddeler “binişik” olarak kabul edilmiş ve farklı faktörlerde binişik olduğu belirlenen üç madde (20. madde, 27. madde ve 54. madde) binişik düzeyine göre teker teker faktör analizinden çıkarılarak analiz tekrarlanmıştır. Bu işlem sonrasında üçüncü faktör altında toplanan iki madde bulunmuş, bir faktörü temsil eden madde sayısının en az üç olması gerekliliği (Costello ve Osborne, 2005) nedeni ile ölçeğin iki faktörlü olduğuna karar verilmiştir.

Faktörlerde yer alan maddeler incelendiğinde üç madde dışında, birinci faktörde genel olarak olumlu yaklaşımı ifade eden maddelerin toplandığı, ikinci faktörde yer alan maddelerin tümünün ise olumsuz yaklaşımı temsil eden maddelerin yer aldığı görülmüştür. Birinci faktörde yer alan ve olumlu yaklaşımı ifade etmeyen üç maddenin faktör yük değeri en düşük maddeler olması, analiz dışı bırakıldığında toplam açıklanan varyansta ve diğer maddelerin faktör yük değerlerinde artış olması nedeni ile söz konusu üç madde (4. madde, 25. madde ve 43. madde) analiz dışında bırakılmıştır.

Analizler sonucu elde edilen ölçeğe ait faktörlerin “olumlu yaklaşım” ve “olumsuz yaklaşım” olarak bulunmuş olması, alanyazın bilgileriyle uyumlu görünmektedir. Gençlere yönelik olarak hoşlanma ile karakterize edilen sevgiyi ön plana alan bir eğilim söz konusudur ve faktörlerin ayrılma şekli kişilerarası ilişkilerde belirgin bir özellik olmasının yanı sıra olumlu gençlik gelişimi gibi yaklaşımlarla da uyumlu görünmektedir. 30 maddenin bu başlık altında toplanması yetişkinlerin gerçekten gençlere yönelik olumlu yaklaşım, duygu ve davranışlarının bir uzantısı olarak düşünülebilir. Öte yandan, 22 maddenin toplanmış olduğu olumsuz yaklaşım da benzer şekilde, bunalımlı, asi genç anlayışlarının bir ürünü, gençlerle yaşanmış olan kişisel deneyimler ya da kamuoyunda ve medyada yaygın olan sorunlu ergen anlayışından kaynaklanmış bir faktör olarak karşımıza çıkmaktadır. Tutum ölçeğinin olumlu ve olumsuz yaklaşımları ortaya koymuş olması sonraki çalışmalar için pek çok farklı grup üzerinde incelemeye olanak verecek bir yapı olarak görülmektedir. Son durumda elde edilen iki faktör, varyansın sırası ile %19.12’sini ve %15.09’unu, toplamda %34.21’ini açıklamaktadır. Tablo 2’de ölçekte yer alan maddelerin faktörlere dağılımları ve faktör yük değerleri verilmiştir.

Tablo 2.

Maddelerin Faktörlere Dağılımları ve Faktör Yük Değerleri

Madde No	Faktör 1	Madde No	Faktör 1	Madde No	Faktör 2	Madde No	Faktör 2
m37	.666	m2	.568	m49	.758	m11	.524
m22	.640	m35	.559	m47	.728	m41	.510
m19	.637	m38	.546	m46	.691	m10	.505
m57	.635	m60	.534	m48	.665	m52	.480
m18	.634	m56	.524	m55	.659	m33	.442
m32	.627	m1	.516	m21	.647	m26	.423
m31	.616	m23	.514	m40	.642	m3	.391
m17	.611	m24	.492	m50	.590		
m59	.605	m7	.487	m29	.588		
m34	.600	m58	.464	m28	.577		
m45	.597	m12	.459	m36	.575		
m5	.592	m14	.445	m13	.557		
m30	.590	m51	.424	m53	.549		
m15	.590	m9	.414	m44	.542		
m16	.589	m42	.391	m6	.534		

Tablo 2 incelendiğinde, 30 maddenin 1.Faktör altında, 22 maddenin ise 2. Faktör altında yer aldığı görülmektedir. Ölçeğin deneme formunda yer alan maddelerden ikisi madde analizi sürecinde, üçü ise faktör analizi sürecinde yeterli ölçütleri sağlayamadıkları gerekçesiyle, üç madde ise olumlu maddelerin toplandığı ölçekte bulunduğu ve olumlu yaklaşımı yansıtmamaları, faktör yüklerinin düşük olması nedeni ile ölçekten çıkarılmıştır; böylece ölçeğin nihai formunda toplam 52 madde yer almıştır.

Gençlere Yönelik Tutum Ölçeğinin Güvenirliği

Geliştirilen ölçeğin güvenirliliğine ilişkin kanıt toplama sürecinde Cronbach α iç tutarlılık katsayısı hesaplanmıştır. Tutum ölçekleri için iç tutarlılık ve kararlılık olmak üzere iki türlü güvenirlilik uygun görülmektedir (Çıkrıkçı, 1991). Likert tipi 5'li derecelendirme kullanılması ve araştırma kapsamında tek uygulama yapılması nedeni ile Cronbach α güvenirlilik katsayısı hesaplanmasına karar verilmiştir. Bir tutum nesnesine ilişkin tutumun ölçülmesi için gerekli varsayımlardan tek-boyutluluğun sınanması için, iç tutarlılık anlamında güvenirlilik katsayısı elde edilen Cronbach α uygundur (Albarracın, Johnson, ve Zanna, 2005; Oppenheim, 2001). Gerçekleştirilen analizde ölçeğin tümü ve faktörlerin her biri için hesaplanan iç tutarlılık katsayıları Tablo 3'te verilmiştir.

Tablo 3.

Ölçeğin Tümünden ve Faktörlerin Her Birinden Elde Edilen İç Tutarlılık Katsayıları

Faktör/Ölçek	İç Tutarlılık Katsayısı	Madde Sayısı
Olumlu Yaklaşım	.92**	30
Olumsuz Yaklaşım	.91**	22

**p<.01

Tablo 3'e göre, faktörlerin her birinden elde edilen iç tutarlılık katsayıları .90'ın üzerindedir. Genel olarak psikolojik testlerde .70-.80 aralığındaki güvenirlilik katsayıları kabul edilebilirdir (Cortina, 1993; Tan, 2009). Araştırma kapsamında elde edilen faktörler için hesaplanan .92 ve .91'lik iç tutarlılık katsayıları, faktörlerde bulunan maddelerin homojen bir yapıyı ölçtüğünün ve sırası ile 30 ve 22 maddeden oluşan faktörlerden elde edilen puanların gerçek puanlar ile korelasyonunun yüksek olduğunun göstergesidir (Cortina, 1993; Crocker ve Algina, 1986).

Sonuç

Bireyin çevresine uyum sağlama sürecinde kolaylaştırıcı bir role sahip olan tutumlar (Kağıtçıbaşı, 2006) gençlere yönelik duygu, düşünce ve davranışlarını da şekillendirme potansiyeline sahiptir. Bu bağlamda, araştırma kapsamında gençlere yönelik tutumların ölçülmesi amacıyla ölçek geliştirme çalışması yapılmış, geliştirilen ölçeğin geçerlik ve güvenilirliğine ilişkin kanıtlar elde edilmiştir.

Madde analizi sürecinde çıkarılan maddeler dışında kalan tüm maddelerin, ölçek toplam puanları ile yüksek korelasyon gösterdiği, alt ve üst %27'lik grupları manidar olarak ayırt etme gücüne sahip olduğu ve ölçek toplam puanlarının manidar yordayıcıları oldukları belirlenmiştir. Bu bulgular, geliştirilen ölçme aracının gençlere yönelik tutumu ölçmeye hizmet ettiğine ve güvenilir ölçme sonuçları sağladığına ilişkin kanıt olarak sunulabilir. Madde analizi sürecinde yeterli ölçütleri sağlayamayan maddeler çıkarılmış ve ölçeğin nihai formu 52 maddeden oluşmuştur.

Açımlayıcı faktör analizi sonucunda geliştirilen ölçekte yer alan maddelerden 30'unun birinci faktör altında toplandığı ve bu maddelerin gençlere yönelik olumlu yaklaşımı yansıttığı görülmektedir. İkinci faktör altında yer alan 22 madde ise gençlere yönelik olumsuz yaklaşımı ifade etmektedir. Olumlu yaklaşımı ifade eden ilk faktörde yer alan maddelerin faktör yük değerleri .39-.67 aralığında değişmekte, olumsuz yaklaşım olarak isimlendirilen faktörde yer alan maddelerin ise faktör yük değerleri .39-.76 aralığında yer almaktadır. Her iki faktör birlikte, toplam varyansın %34.21'ini açıklamaktadır.

Elde edilen iki faktöre ait iç tutarlılık katsayılarını .90'ın üstünde olduğu rapor edilmiştir. Bu bulgular ışığında açımlayıcı faktör analizi sonucunda elde edilen faktörlerin, kendi içinde tutarlı ölçme yaptığı görülmektedir.

İlgili alanyazın taramasında eksikliği görülen gençlere yönelik tutum ölçeklerinin, farklı ve daha büyük çalışma gruplarında uygulanarak geliştirilmesi ve bulgularının karşılaştırılması, nicel olarak yeterli ölçme araçlarına olan ihtiyacın giderilmesi bakımından önerilmektedir. Çalışma grubunu oluşturan yetişkinler, çalışma hayatına devam etmekte, gençlerle sık etkileşim içinde olan mesleklerde bulunmaktadır. Bu açıdan iş yaşamına dahil olan ve gençlerle etkileşim içinde olan mesleklerde çalışan bireyler için uygun bir ölçek geliştirildiği ifade edilebilir. Geliştirilen ölçeğin farklı meslek gruplarında çalışan veya iş hayatında olmayan bireyler için geçerli sonuçlar sağlayıp sağlamadığı, bu katılımcıların dahil olduğu çalışmaların sonuçlarına bağlıdır.

Gençlerin hedef grup olduğu meslek alanlarında görev yapan yetişkinlerle ilgili psikolojik örüntülerin belirlenmesine, gençlere yönelik bakış açılarının saptanmasına ve buna bağlı olarak farkındalıklarının artırılmasına dayalı çalışmalara ihtiyaç duyulmaktadır. Gençlere yönelik tutum ölçeğinin de bu konuda yürütülecek çalışmalara destek sağlayacağı düşünülmektedir.

Kaynakça

- Albarracin, D., Johnson B. T., & Zanna M. P. (2005). *The handbook of attitudes*. Mahwah, NJ: Erlbaum.
- Anastasi, A., & Urbina, S. (1976). *Psychological testing*. NY: The MacMillan Company.
- Anderson, S., Bromley, C., & Given, L. (2005). *Public attitudes towards young people and youth crime in scotland: findings from the 2004 Scottish Social Attitudes Survey*. Edinburgh: Scottish Executive Educational Department.
- Ary, D. V., Tildesley, E., Hops, H., & Andrews, J. (1993). The influence of parents, siblings, and peer modeling and attitudes on adolescent use of alcohol. *International Journal of Addiction*, 28, 853-880.
- Atkinson, R. (1988). *Teenage world: Adolescent self image in ten countries*, NY: The Hawort Press.
- Bancroft, N. (2008). Student nurses' attitudes towards adolescents and their care in hospital.

H. EREN SUNA, ZEYNEP ERKAN ATİK,
NESLİHAN GÜNEY KARAMAN, FİGEN ÇOK

Pediatric Nursing, 20, 6, 32-34.

- Becker, H. (2000). Discontinuous change and generational contracts. In S. Arber, & C. Attias-Donfut, (Ed.), *The myth of generational conflict*. NY: Routledge.
- Bengtson, V. L. (1970). The generation gap: A review and typology of social-psychological perspectives. *Youth Society*, 2, 1, 7-32.
- Bohrstedt, G. W. (1977). Reliability and validity assessment in attitude measurement. In G. F. Summers (Eds), *Attitude Measurement* (pp. 80-99). London: Kershaw Publishing Company. (Reprinted from *Attitude Measurement Vol. I*, pp. 143-171, by C. Roberts & R. Jowell, Ed., 2008, London: Sage Publications)
- Bolzan, N. (2003). "Kids are like that!" *Community attitudes to young people*. Australia: National Youth Affairs Research Scheme
- Brook, U., & Boaz, M. (2006). Attitude and knowledge of high school pupils towards adolescents with special needs (Tourette's syndrome). *Indian Journal of Pediatrics*, 73, 51-56.
- Clarke, E. J., Preston, M., Raksin, J., & Bengtson, V. L. (1999). Types of conflicts and tensions between older parents and adult children. *The Gerontologist*, 39, 3, 261-270.
- Coleman, J. C. (1987). Current contradictions in adolescent theory. *Journal of Youth and Adolescence*, 7, 1, 1-11.
- Conway, J. M., & Huffcut, A. I. (2003). *Organizational research methods*. New York: Sage Publications
- Cortina, J. M. (1993). What is coefficient alpha? An examination of theory and applications. *Journal of Applied Psychology*, 78, 1, 98-104.
- Costello, A. B., & Osborne, J. W. (2005). Best practices in exploratory factor analysis: Four recommendations for getting the most from your analysis. *Practical Assessment Research & Evaluation*, 10, 7, 1-9.
- Crocker, L., & Algina, J. (1986). *Introduction to classical and modern test theory*. Fort Worth: Holt, Rinehart and Winston.
- Çerik, Ş. (2002). Ailelerin Gençlere Karşı Tutumları ve Gençlerin Ailelerinin Tutumlarını Algılayışlarına Yönelik Üniversite Gençliği Üzerinde Bir Araştırma. *Ege Akademik Bakış*, 2, 1, 21-24
- Çıkrıkçı, N. (1991). Tutumların Ölçülmesi. *Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Fakültesi Dergisi*, 24, 1, 241-250.
- Çok, F. (1998). A cross cultural comparison of adolescence views of Turkish and U. S. college students, *College Student Journal*, 32, 3, 340-346.
- Çokluk, Ö., Şekercioglu, G., & Büyüköztürk, Ş. (2012). *Sosyal Bilimler İçin Çok Değişkenli İstatistik: SPSS ve LISREL Uygulamaları* (2. baskı). Ankara: Pegem Akademi.
- DeCoster, J. (2005). *Scale construction notes*. 02.07.2013, <http://www.stat-help.com/notes.html>.
- Feldman, S. S., & Elliot, G. R. (Eds). (1990). *At The threshold: The developing adolescent*. Cambridge: Harvard University Press.
- Fuligni, A. J., & Zhang, W. (2004). Attitudes toward family obligation among adolescents in contemporary urban and rural china. *Child Development*, 74, 1, 180-192.
- Green, J. A. (1970). *Introduction to measurement and evaluation*. NY: Dodd, Mead & Company.
- Güney Karaman, N., & Çok, F. (2007). Adolescent risk-taking: comparison between adolescents' and adults' opinion. *Paideia*, 17, 38, 357-364.
- Haskan, Ö., & Yıldırım, İ. (2012). Şiddet Eğilimi Ölçeği'nin Geliştirilmesi. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 37, 163, 165-177.
- HSBC Insurance (2011). *The future of retirement: The new old age-global report*. London: HSBC.
- Kabakçı, Ö. F., & Korkut Owen, F. (2010). Sosyal Duygusal Öğrenme Becerileri Ölçeği Geliştirme

Çalışması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35, 157, 152-166.

- Kağıtçıbaşı, Ç. (2006). Theoretical perspectives on family change. In J. Georgas, J. W. Berry, F. J. R. Van de Vijver, Ç. Kağıtçıbaşı, & Y. H. Poortinga, (Ed.), *Families across cultures A 30 nation psychological study* (pp. 72-90). Cambridge: Cambridge University Press.
- Karademir, Ç. (2002). *Türkiye'de Televizyonda Yansıtılan Genç İmgesinin Reklamlarda ve Ana Haberlerde İncelenmesi*. Yayınlanmamış yüksek lisans tezi, Ankara Üniversitesi Eğitim Bilimleri Enstitüsü.
- Katz, D. (1960). The functional approach to the study of attitudes. *Public Opinion Quarterly*, 24, 163-204.
- Kaya, A., & Siyez, D. M. (2010). KA-Sİ Çocuk ve Ergenler İçin Empatik Eğilim Ölçeği: Geliştirilmesi, Geçerlik ve Güvenirlik Çalışması. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 35, 156, 110-125.
- Ladouceur, R., Vitaro, F., & Côté, M. A. (2001). Parents' attitudes, knowledge, and behavior toward youth gambling: A five year follow-up. *Journal of Gambling Studies*, 17, 101-116.
- Little, H., Wyver, S., & Gibson, F. (2011). The influence of play context and adult attitudes on young children's physical risk taking during outdoor play. *European Early Childhood Education Research Journal*, 19, 1, 113-131.
- McMillen, R. C., Winickoff, J. P., Klein, J. D., & Weitzman, M. (2003). US adult attitudes and practices regarding smoking restrictions and child exposure to environmental tobacco smoke: changes in the social climate from 2000-2001. *Pediatrics*, 112, 55-60.
- Onur, B. (2004). *Gelişim Psikolojisi Yetişkinlik Yaşlılık Ölüm* (6. baskı). Ankara: İmge Kitapevi.
- Oppenheim, A. N. (2001). *Questionnaire design, interviewing and attitude measurement* (New Ed.). London: Continuum International Publishing Group Ltd.
- Özbay, H., Şahin, N., Hıncal, G., Güngör, S., Öztürk-Kılıç, E., Mavili-Aktaş, A., Aybaş, M., & Göka, E., (1991). Ergenlikte Benlik İmajı: Çalışan ve Öğrenci Gençler Üzerine Bir Araştırma. *Türk Psikiyatri Dergisi*, 2, 2, 82-95.
- Park, A., Phillips, M., & Johnson, M. (2004). *Young people in Britain: The attitudes and experiences of 12 to 19 year olds*. Nottingham: National Centre for Social Research.
- Santrock, J. W. (2003). *Adolescence*, (9th ed.), Boston: McGraw Hill.
- Santrock, J. W. (2010). *Life-span development* (13rd ed.). Boston: McGraw-Hill.
- Sax, G., & Newton, J. W. (1997). *Principles of educational and psychological measurement and evaluation* (4th Ed.). NY: Wadsworth Publishing Company.
- Scotland's Commissioner for Children and Young People (2007). *Adults' attitudes towards contact with children and young people*. United Kingdom: Rocket Science.
- Silberaisen, K. R., & Lerner, R. M. (2007). *Approaches to positive youth development*. London: Sage Publications.
- Swartz, T. T. (2008). Family capital and the invisible transfer of privilege: intergenerational support and social class in early adulthood. *New Directions in Child and Adolescent Development*, 119, 11-24.
- Tan, Ş. (2009). Misuses of KR-20 and Cronbach's alpha reliability coefficients. *Eğitim ve Bilim Dergisi*, 34, 152, 101-112.
- Tavşancıl, E. (2010). *Tutumların Ölçülmesi ve SPSS ile Veri Analizi*. (4. baskı). Ankara: Nobel Yayın Dağıtım.
- Tezbaşaran, A. A. (1996). *Likert Tipi Ölçek Geliştirme Kılavuzu*. Ankara: Psikologlar Derneği Yayınları.
- The Children's Society (2010). *Public attitudes to safeguarding children*. London: The Children's Society.

H. EREN SUNA, ZEYNEP ERKAN ATİK,
NESLİHAN GÜNEY KARAMAN, FİGEN ÇOK

- Thompson, B. (2004). *Exploratory and confirmatory factor analysis: Understanding concepts and applications*. Washington, DC: American Psychological Association.
- Tzeng, O. C. S., & Everett, A. V. (1985). A cross cultural perspective of self-related conceptions in adolescence. *International Journal of Psychology, 20*, 329-348.
- Weems, G. H. (2007). Reverse scaling. In N. J. Salkind (Ed.), *Encyclopedia of measurement and statistics* (2th Ed.) (pp. 843-846). Thousand Oaks, CA: Sage.
- Weisz, J. R., Suwanlert, S., Chaiyasit, W., Weiss, B., & Jackson, E. W. (1991). Adult attitudes toward over and undercontrolled child problems: urban and rural parents and teachers from Thailand and the United States. *Journal of Child Psychology and Psychiatry, 32*, 645-654.
- Williams, B., Brown, T., & Onsmann, A. (2012). Exploratory factor analysis: A five-step guide for novices. *Journal of Emergency Primary Health Care, 8*, 3, 1-13.